

Nr. _____ din _____ aprilie 2013

**Ministerul Muncii, Protecției
Sociale și Familiei**

AVIZ

la proiectul Strategiei de protecție a copilului și familiei pentru anii 2013-2020

La 12 decembrie 1990 Republica Moldova a ratificat Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, asumându-și obligația pozitivă să asigure respectarea permanentă a drepturilor copilului prevăzute de Convenție, fără nici o excepție.

În pofida angajamentelor internaționale, autoritățile constituționale se arată neputincioase în ceea ce privește realizarea și asigurarea drepturilor copiilor din regiunea transnistreană. Din lipsa autorităților tutelare / asistenților sociali, etc în regiune, acestea, nu dețin statistici cu privire la numărul copiilor născuți, abuzați, traficați, abandonati, etc și nici nu pot să intervină, din lipsa controlului efectiv al spațiului de est. Neexercitarea controlului efectiv asupra spațiului de est nu reprezintă scuze, deoarece interesele copiilor în lumina obligațiilor pozitive, urmează a fi tratate cu superioritate. De asemenea, autoritățile nu trebuie să mizeze doar pe activitățile desfășurate de societatea civilă și organismele internaționale în regiune, asumându-și rolul de monitorizare.

Pe de o parte, Asociația „Promo-LEX”¹ salută eforturile Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei în vederea adoptării unor mecanisme de apărare a drepturilor copiilor în R.Moldova și încurajează acțiunile acestuia, inclusiv a autorităților abilitate. De altfel, Promo-LEX reiterează necesitatea realizării acelor obiective incluse de asociație și în mare parte neglijate la elaborarea PNADO. În același timp, Asociația rămâne îngrijorată de faptul că printre prioritățile Strategiei respective, nu se regăsește problema privind respectarea drepturilor copiilor în regiunea de est a R.Moldova, cât și măsurile de prevenire a încălcărilor drepturilor lor. Or, acele puncte forte de prevenție a violărilor drepturilor copiilor nu se extind și asupra spațiului de est a țării.

Considerăm că Strategia de protecție a copilului nu poate fi fundamentată pe principii discriminatorii sau de negație a unor copii, care locuiesc pe teritoriul R.Moldova. Anume această negație este observată atunci când are loc elaborarea unor strategii naționale fără a lua în calcul situația locuitorilor regiunii transnistrene. În context, venim cu anumite informații care din punctul nostru de vedere, vor dovedi că extinderea sistemului de respectare și protecție a drepturilor copiilor din regiunea transnistreană merită și necesită a fi încorporat în calitate de obiectiv general în cadrul strategiei de protecție a copilului și familiei.

Trebuie să recunoaștem că accesul limitat al reprezentanților autorităților constituționale, precum și al organizațiilor care activează în domeniul drepturilor copilului pe teritoriul din stînga

---

¹ www.promolex.md

Nistrului, nu permite colectarea de statistici și studii calitative privind situația copiilor din această regiune, respectiv nici formarea unor statistici oficiale. Pe de altă parte, informațiile disponibile, oferite de mass-media sau de puținele organizații care își desfășoară activitatea în teritoriu, nu reprezintă o abordare globală a sistemului de protecție a drepturilor copilului. De altfel, acestea sunt în imposibilitate de a identifica, monitoriza, asista și asigura drepturile copiilor pe teritoriul țării. Potrivit unor statistici locale, în regiunea transnistreană locuiesc cca 100 de mii de copii. Dintre ei, cca 1586 sunt fără îngrijire părintească, orfani – 408, orfani social – cca 600 și copii cu dizabilități cca 1715². Astfel, circa 4000 de copii din regiune au nevoie de îngrijire completă și permanentă din partea statutului Republica Moldova, iar autoritățile acestuia nu întreprind toate măsurile ce le stau în puteri pentru a ajuta acești copii.

O altă situație ce afectează drepturile copilului ține de apărarea intereselor acestora în instanțele de judecată și în fața altor autorități constituționale din țară dar și de peste hotarele ei. Potrivit art.35 Cod civil, tutela asupra copiilor se instituie de autoritățile tutelare, care sunt autoritățile administrației publice locale de la domiciliul persoanei. *De jure*, tutela instituită de administrațiile regionale nu au efect juridic pe întreg teritoriul R.Moldova. Astfel, tutorii sunt în imposibilitate să perfecteze acte de identitate pentru tutelari, să evalueze situația tutorilor, în fine, să le apere drepturile și interesele lor legitime. Prin urmare, tutorii sunt nevoiți să se adreseze în instanțele de judecată constituționale pentru a constata/recunoaște faptul instituirii tutelei. Dar și aici este o problemă. Instanțele de judecată nu sunt în drept, conform legii să decidă asupra tutelei instituite în baza unor acte ilegale emise de administrațiile regionale. Mai mult, atât tutela, cât și deciziile de decădere din drepturile părintești a părinților biologici sunt ilegale, ca fiind emise de organe / instituții și instanțe ilegale.

Spre exemplu, în 2011, în procedura Judecătoriei mun.Bender (s.Varnița, rl Anenii Noi) se aflau pe rol, 50 dosare de asemenea categorii. Problemele respective, apar, de regulă pentru cetățenii care își perfectează actele de identitate naționale, fie doresc să plece peste hotarele țării, etc. Din cauza că dețin hotărâri ale unor instanțe ilegale, aceștia sunt nevoiți să se adreseze „repetat” cu acțiuni în instanța de judecată (de ex: divorț, încuviințarea adopției, stabilirea domiciliului copilului minor, etc), iar, instanțele naționale de judecată sunt nevoite să „recunoască și legitimizeze” actele emise de administrațiile și instanțele ilegale. Instanțele de judecată trebuie să decidă asupra situației și intereselor copiilor minori, în baza unor înscrisuri, neavând informații, rapoarte de evaluare reale cu privire la starea în care se află/se poate afla copilul, după adoptarea hotărârii.

Evident lista problemelor poate fi extinsă la infinit, însă pentru o soluționare efectivă este necesar de inclus în strategiile naționale anumite obiective, care odată fiind atinse vor permite copiilor din regiunea transnistreană să simtă protecția statutului Republica Moldova. Din acest considerent insistăm pe includerea în cadrul Strategiei de protecție a copilului și familiei pentru anii 2013-2020 a obiectivului general: **Extinderea sistemului de respectare și protecție a drepturilor copiilor din regiunea transnistreană.**

Considerăm că în calitate de obiective specifice, necesare pentru realizarea obiectivului general pot fi incluse următoarele:

1. Crearea autorității tutelare pentru unitatea administrativ-teritorială de nivelul II regiunea transnistreană (unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului în conformitate cu legea nr.764 din 27.12.2001) care să fie responsabilă de organizarea, instituirea tutelei, evidența copiilor, reglementarea procedurii de adopție, etc.

2. Inițierea și continuarea procesului de documentare a copiilor născuți în regiunea transnistreană, a celor neînregistrați. Facilitarea procedurilor de perfectare a actelor de naștere

---

² <http://www.radiopmr.org/programs/1818/>

pentru copiii a căror naștere nu a fost înregistrată legal.

3. Asigurarea socială nediscriminatorie a copiilor din regiunea transnistreană și organizarea procesului de recepționare a ajutoarelor sociale de către familiile vulnerabile din regiunea transnistreană.

4. Efectuarea unui recensământ al copiilor din regiune. Crearea unei baze de date a copiilor aflați în dificultate, abuzați, cu nevoi speciale, cu dizabilități, agresați și traficați, etc;

5. Adoptarea unui sistem și mecanism eficient de reacționare și apărare a drepturilor și libertăților fundamentale ale copiilor, locuitori ai regiunii transnistrene.

Solicităm autorilor să ia în considerație opinia „Promo-LEX”, iar despre rezultatele analizei acestor puncte de vedere să fim informați în conformitate cu prevederile art.8 al Legii privind transparența în procesul decizional.

Cu respect,

Ion Manole

Director Executiv